

Wees als vertrouwenspersoon benaderbaar en luistervvaardig

The voice, #MeToo maar ook gewoon op scholen. Wekelijks zijn er berichten in de media over (vermoedelijk) grensoverschrijdend gedrag. Nieuw is het natuurlijk niet. Maar wat is dat eigenlijk, grensoverschrijdend gedrag? En wat is de rol daarbij van een vertrouwenspersoon? VBS sprak met Frédérique van Riessen. Zij is docente Nederlands en vertrouwenspersoon op het Sint-Maartenscollege in Voorburg.

Tekst
Akke Tick

www.st-maartenscollege.nl

‘Als iemand over je grens gaat, is er sprake van grensoverschrijdend gedrag. Dat maakt het ook zo een moeilijk onderwerp omdat ieders grens ergens anders ligt. Hierdoor ontstaan reacties zoals ‘het valt wel mee’. Mensen herkennen zich er niet in. Ook is bagatellisering aan de orde omdat mensen denken ‘dat is mij ook al overkomen en ik maak daar geen probleem van’’, gaat Van Riessen van start.

Vertrouwenspersoon is spin in het web
Sinds januari 2022 is Van Riessen vertrouwenspersoon op het Sint-Maartenscollege waar ze sinds 2019 werkt als docent. ‘Ik heb

een achtergrond als maatschappelijk werker dus dat komt goed van pas’, zegt ze. ‘Ik ben er voor leerlingen en medewerkers die te maken hebben met grensoverschrijdend gedrag. Ik ben het aanspreekpunt bij klachten op het gebied van intimidatie, pesten, discriminatie, geweld en dergelijke.’

De vertrouwenspersoon bij het Sint-Maartenscollege:

- verzorgt de eerste opvang van leerlingen en medewerkers die hulp en advies nodig hebben;
- bekijkt of een oplossing in de informele sfeer mogelijk is;
- informeert over en begeleidt bij een eventuele klachtenprocedure;
- verwijst indien nodig naar andere hulpverlenende instanties.

‘Leerlingen, medewerkers en ouders kunnen bij mij terecht voor situaties gerelateerd aan de school. Enkel bij leerlingen interveniëren we bij grensoverschrijdend gedrag ook in thuissituaties’, aldus Van Riessen.

Creër een veilig klimaat

Je veilig voelen is voor Van Riessen cruciaal, thuis en op school. ‘Dat bereik je natuurlijk niet met het aanstellen van een vertrouwenspersoon. Het Sint-Maartenscollege zet daarop in met lessen over normen en waarden bijvoorbeeld. Ook is het belangrijk dat er veel momenten zijn van samen leuke dingen doen, zodat mensen zich goed voelen en elkaar vanuit verschillende perspectieven leren kennen. Onze school heeft ook een pestprotocol en een anti-pest coördinator. En als er dan toch sprake is van grensoverschrijdend gedrag, dan hoop ik dat door mijn interventies het gedrag eenmalig blijft of een korte periode duurt.’

‘Naar aanleiding van The Voice ging er een brief naar alle medewerkers, ouders en leerlingen.’

In haar contact met leerlingen en medewerkers zet Van Riessen altijd eerst in op veiligheid en vertrouwen. 'Er zijn situaties waarbij de persoon absoluut niet wil dat er informatie gedeeld wordt. Dan ga ik er dus eerst voor zorgen dat er een veilige plek bij mij is waar die leerling terecht kan. Ik hoop in de loop van de tijd dan wel zo'n band op te bouwen dat er ruimte komt om acties te ondernemen. Dat er inzicht groeit en dat er mensen zijn die hem of haar wel kunnen helpen. Als er sprake is van een wet die is overtreden, moet ik daar natuurlijk wel melding van maken.'

Communiceer over jou, niet over de case

Een van de belangrijkste eigenschappen van een vertrouwenspersoon is volgens Van Riessen naast veiligheid bieden dan ook vertrouwen geven en benaderbaar zijn. 'Mijn aanwezigheid is bekend en de informatie over mij is vindbaar.' Van Riessen communiceert breed over haar bestaan. Zo ging er naar aanleiding van The Voice dan ook een brief naar alle medewerkers, ouders en leerlingen.

Over meldingen an sich, zwijgt ze. 'Ik zorg ervoor dat de informatie alleen bij de juiste personen terecht komt en niet bij Jan en alleman. Ik deel enkel informatie als er functionele noodzaak is.' Bij nieuwsgierigheid, hoe menselijk ook, houdt van Riessen haar lippen stijf op elkaar. 'Dat is wel eens lastig. Sommige dingen die op school gebeuren, moeten we uit bescherming als het ware in de doofpot stoppen. Openlijke implementatie van 'lessons learned' is daardoor niet altijd mogelijk.'

Zorg voor jezelf

Als vertrouwenspersoon heeft Van Riessen soms te maken met heftige cases. Van Riessen: 'Er gebeuren soms gewoon vreselijke dingen met leerlingen en medewerkers. Soms neem ik daarvan wel eens iets mee naar huis. Als dat betekent dat ik me even oncomfortabel voel zodat ik iemand met echte problemen kan helpen, dan is dat maar zo. Het is dus niet enkel van belang dat je een groot netwerk hebt om mensen naartoe te verwijzen, maar dat je een eigen netwerk voor jezelf hebt. Ik heb nauw contact met een sociaal maatschappelijk werkster bij ons op school. Ook zijn bijvoorbeeld

medewerkers van Veilig Thuis goed getraind en altijd beschikbaar om even mee te denken. En vanzelfsprekend mijn collega-vertrouwenspersonen bij Spinoza.' Van Riessen heeft met andere woorden ook voor zichzelf een benaderbaar, vertrouwelijk en veilig netwerk gecreëerd.

Het Sint-Maartenscollege is een brede scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs in Voorburg en valt onder Stichting Scholengroep Spinoza, lid van VBS. 🌟

Vertrouwenspersoon verplicht?

Het hebben van een vertrouwenspersoon staat niet letterlijk in de wet. Scholen zijn wel wettelijk verplicht om vorm en inhoud te geven aan zowel de Arbowet, de Wet Sociale Veiligheid als de Kwaliteitswet. Onderdeel van deze wetten – alsook het klachtrecht (Kwaliteitswet) – is het aanstellen van een persoon die bijdraagt aan een veilige werkplek en bij wie ouders, leerlingen en medewerkers terecht kunnen met hun verhaal. Een (externe) vertrouwenspersoon fungeert als instrument om aan deze wettelijke verplichting te voldoen.

Iedereen kan binnen een organisatie vertrouwenspersoon worden. Voor een leidinggevende geldt dat hij of zij geen vertrouwenspersoon kan zijn voor medewerkers die onder zijn/haar gezag vallen. En ook niet voor medewerkers die een melding/klacht hebben over een medewerker die onder zijn/haar gezag vallen. Voor die situaties moet er een andere vertrouwenspersoon zijn waar mensen op kunnen terugvallen.